

**Міністерство освіти і науки України
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНИЙ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2022 року)

Завідувач кафедри цивільного права та процесу
проф. Володимир КОССАК _____

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Сімейне право України»
що викладається в межах ОПП «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 081 «Право»**

Львів – 2022 рік

Назва курсу	Сімейне право України
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14; юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет; кафедра цивільного права та процесу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»
Викладачі курсу	Дякович Мирослава Михайлівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу
Контактна інформація викладачів	1.myroslava.djakovych@lnu.edu.ua http://law.lnu.edu.ua/employee/dyakovych-myroslava-myhajlivna кафедра цивільного права та процесу
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються згідно графіку, який затверджується на кафедрі цивільного права та процесу
Сторінка курсу	http://law.lnu.edu.ua/course/simejne-pravo-ukrajiny
Інформація про курс	Сімейне право України є однією із фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін згідно з навчальним планом юридичного факультету. Предметом вивчення даного курсу є сімейне законодавство, яке регулює відносини між подружжям, батьками та дітьми, іншими членами сім'ї та родичами. Глибоке засвоєння студентами правових засад регулювання сімейних відносин є необхідною умовою формування кваліфікованих юристів, зокрема, майбутніх юрисконсультів, адвокатів, суддів, нотаріусів, прокурорів тощо.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Сімейне право України» є вибірковою дисципліною для здобувачів вищої освіти відповідно до Освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня для підготовки здобувачів вищої освіти з галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», яка викладається за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами положень сімейного законодавства, теоретичних знань у сфері сімейних відносин між подружжям, батьками та дітьми, іншими членами сім'ї та родичами, а також формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування сімейно-правових норм, що регулюють зазначену сферу сімейних відносин. Завданнями вивчення даної навчальної дисципліни є: ознайомити студентів з основними положеннями сімейного законодавства; сприяти глибокому засвоєнню змісту правових актів, стимулювати до самостійної роботи з ними; ознайомити з системою сімейного права і навчити використовувати її складові елементи при вирішенні конкретних правових питань; навчити застосовувати теоретичні положення на практиці; закласти і розвинути навички складання відповідних документів; дати чітке уявлення про роль права в

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>забезпеченні функціонування сімейних відносин, проаналізувати права та обов'язки їх учасників.</p> <p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дякович М.М. Сімейне право України: навчальний посібник / М.М. Дякович. – Харків : ЕКУС, 2022. – 416 с. 2. Менджул М.В. Порівняльне сімейне право : навчальний посібник / М.В. Менджул. – Ужгород : «РІК-У», 2021. – 296 с. 3. Дзера О.В., Боднар Т.В. Сімейне право України: підручник / О.В. Дзера, Т.В. Боднар. – Суми : Юрінком Інтер, 2020. – 520 с. 4. Науково-практичний коментар. Сімейний кодекс України / за заг. ред. Т. В. Боднар, О. В. Дзери. – Київ : Юрінком Інтер, 2020. – 552 с. 5. Борисова В.І., Жилінкова І.В. Сімейне право : підручник / В.І. Борисова, І.В. Жилінкова. – Київ : Право, 2022. – 320 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України від 03.10.2003, 2003 р., № 40, Ст. 356. 3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. 4. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України від 18.03.2004, 2004 р., № 40-41, 42, Ст. 492. 5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18–22. – Ст. 144. 6. Земельний кодекс України від 25.10.2001 року № 2768-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 3-4, ст. 27. 8. Закон України "Про нотаріат" від 2 вересня 1993 року // Відомості Верховної Ради України 1993 р., № 39, Ст. 383. 9. Дякович М.М. Правова природа заповіту подружжя за законодавством України // Legal Nature of the Will of Spouses under the Legislation of Ukraine // Journal of Advanced Research in Law and Economics; Craiova Vol. 9, Iss. 5(35), (Fall 2018). P. 1637-1642. (Scopus) 10. Дякович М.М. Припинення шлюбу внаслідок його розірвання за сімейним законодавством України // Часопис Київського університету права. – 2019. – №1. – С.125-131 11. Кравчик М.Б. Процеси становлення інституту сім'ї як правової категорії //Науковий журнал Право і суспільство Дніпровського гуманітарного університету.-2ч. 2. – 2018. – С.64-68. 12. Кравчик М.Б. Особливості визнання шлюбу недійсним //Науковий збірник Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції». Серія : «Юридичні науки». – Випуск 4, – 2018. – С.49-53. 13. Кравчик М.Б. Особливості патронату в законодавстві України /М.Б. Кравчик // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського.– 2020. – № 5. Том 31. С. 25-31. 14. Tur O., Kravchuk M., Polonka I., Levytska O., Pshoniak M. Theoretical problems of the legal nature of the loan agreement and its correlation with the credit agreement/ Estudios de Economia Aplicadathis. Spain, 39(6). 2021. DOI: 10.25115/eea.v39i6.5329. P.1-13.(Scopus)
--	---

Тривалість курсу	<u>105</u> год.
Обсяг курсу	<p>Денна форма : 32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин лабораторних робіт/практичних занять та 73 годин самостійної роботи, залік 6 годин.</p> <p>Заочна форма : 6 годин аудиторних занять. З них 6 годин лекцій, 6 годин лабораторних робіт/практичних занять та 93 годин самостійної роботи, залік 6 години</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>Знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - положення актів сімейного законодавства України та міжнародних договорів щодо правового регулювання правовідносин між подружжям, батьками та дітьми, іншими членами сім'ї та родичами; - основні положення сімейно-правової доктрини з питань укладення та припинення шлюбу, виникнення та припинення правовідносин між батьками та дітьми, особистих немайнових та майнових правовідносин між членами сім'ї та родичами, влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; - підходи судової практики щодо тлумачення і застосування законодавства України, що регулює сімейні правовідносини. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильно тлумачити сімейно-правові норми; - застосовувати сімейно-правові норми для вирішення конкретних практичних ситуацій (казусів); - складати проекти договорів та інших документів. <p>Вивчення навчальної дисципліни «Сімейне право України» спрямовано на розвиток у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:</p> <p>Очікувані інтегральні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів та правових норм і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. <p>Очікувані загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. <p>Очікувані спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів та юридичних норм щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право. Цивільне і цивільне процесуальне право, сімейне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. Вміти використовувати дані знання у юридичній практиці. - Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права у різних сферах правового регулювання.

	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність визначати та виокремлювати належні й прийнятні для юридичного аналізу факти, систематизувати та досліджувати їх з використанням методів критичного, аналітичного та логічного мислення. - Здатність детально, послідовно і системно аналізувати правові проблеми та конфлікти, формувати та обґрунтовувати правові позиції у юридичних документах (зверненнях громадян, аналітичних довідках, процесуальних документах). - Здатність до критичного, аналітичного, логічного та системного аналізу правових явищ, норм та інститутів. Уміння застосовувати набуті знання у професійній юридичній діяльності. - Здатність до консультування з правових питань, зокрема, щодо можливих способів захисту чи поновлення прав клієнтів, попередження ймовірних порушень їхніх прав та ін., з дотриманням вимог професійної етики, норм щодо нерозголошення персональних даних та захисту конфіденційної інформації. - Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування у різних сферах правового регулювання, зокрема проектів постанов, розпоряджень, рішень, наказів, ухвал, вироків, висновків та ін. - Здатність до логічного, аналітичного, критичного і системного аналізу документів, уважного та ретельного їх вивчення, розуміння їх правового характеру, значення та юридичних наслідків.
Ключові слова	Сімейні відносини, сім'я, дитина, шлюб, недійсність шлюбу, право на материнство, право на батьківство, спільна сумісна власність, особиста приватна власність, шлюбний договір, утримання, визнання батьківства (материнства), встановлення факту батьківства (материнства), оспорування батьківства (материнства), аліменти, усиновлення, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу, патронад над дитиною, опіка над дітьми, піклування над дітьми, орган опіки та піклування.
Формат курсу	денна та заочна
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	ТЕМА 1. Поняття, предмет, метод і принципи сімейного права України. ТЕМА 2. Система і джерела сімейного права України. ТЕМА 3. Шлюб. Недійсність шлюбу. ТЕМА 4. Припинення шлюбу. Інститут окремого проживання подружжя. ТЕМА 5. Правовідносини подружжя. ТЕМА 6. Правовідносини батьків і дітей. ТЕМА 7. Аліментні обов'язки. ТЕМА 8. Форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
Підсумковий контроль, форма	Модуль в письмовій формі, залік в кінці семестру

<p>Пререквізити</p>	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з теорії держави та права, конституційного та цивільного права, достатніх для сприйняття категоріального апарату (право на сім'ю, спільна сумісна власність, поділ майна, шлюбний договір, опіка та піклування як форма влаштування дітей, що позбавлені батьківського піклування тощо); для розуміння джерел правового регулювання сімейних відносин.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекційні заняття з використанням презентацій. Практичні заняття у формі дискусій. Тьюторський супровід студентів.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Під час лекційних занять використовується програмне забезпечення.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>50</u> • модуль: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>50</u> <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані під час практичних занять, при написанні модульних робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 • модуль: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Відвіданя занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані під час практичних занять, при написанні модульних робіт. При цьому</p>

	<p>обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що здобувачі вищої освіти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів вищої освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання.</p> <p>Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Лектором враховується робота здобувачів вищої освіти під час лекційних занять, а також їх відвідування при перевірці модульних робіт. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Джерела підготовки. Усі джерела підготовки можуть надаватися викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали поточного контролю, самостійної роботи та бали підсумкового контролю. При цьому, обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
Питання до заліку чи екзамену.	http://law.lnu.edu.ua/course/simejne-pravo-ukrajiny
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна,	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
---------------------	--------------------------	---	---------------------------------------	---------------	------------------

		дискусія, групова робота)			
Тема 1.	Поняття, предмет, метод і принципи сімейного права України	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947- III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	Під час практичних занять
Тема 2.	Система і джерела сімейного права України.	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947- III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	Під час практичних занять
Тема 3.	Шлюб. Недійсність шлюбу	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного</i>	Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947- III // Відомості	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних.</i>	Під час практичних занять

		<i>заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	
Тема 4.	Припинення шлюбу. Інститут окремого проживання подружжя.	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	Під час практичних занять
Тема 5.	Правовідносини подружжя	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його</i>	Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. Інші джерела подаються у робочій програмі	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	Під час практичних занять

		<i>проведення)</i>	навчальної дисципліни та планів практичних занять.		
Тема 6.	Правовідносини батьків і дітей	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планів практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	Під час практичних занять
Тема 7.	. Аліментні обов'язки	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планів практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	Під час практичних занять
Тема 8.	Форми влаштування дітей-сиріт та дітей,	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид</i>	Сімейний кодекс України від 10.01.2002	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у</i>	Під час практичних занять

	<p>позбавлених батьківського піклування</p>	<p><i>лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i></p>	<p>року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.</p>	<p><i>планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i></p>	
--	---	--	--	---	--